

TISKOVÁ ZPRÁVA

Odborníci z VFN razí cestu efektivnějšímu gynekologickému screeningu. Má potenciál zcela vymýtit rakovinu děložního hrdla!

Nejnovější výsledky Národního screeningového centra ukazují o 100 případů úmrtí na rakovinu děložního hrdla méně poprvé od roku 2008. Optimistická čísla potvrzují, jak zásadní vliv na pokles úmrtnosti mělo zavedení vysoce citlivého HPV DNA testu do preventivního gynekologického screeningu v roce 2021. Ukazuje se, že pravidelný cytologický stěr není dostatečně citlivý – až u 30 procent žen rakovinu děložního hrdla dokonce vůbec neodhalí. Onkogynekologové nabízejí řešení, jak gynekologický screening přednádorových stavů zefektivnit – klíčovým nástrojem je zvýšení využití HPV DNA testování pravidelně v pětiletých intervalech od 35 do 65 let věku. Takové nastavení může v budoucnu prodloužit interval provádění stěrů u gynekologa z jednoho roku na pět let!

V letošním roce zažíváme mírný optimismus – po 17 letech organizovaného gynekologického screeningu se konečně podařilo snížit úmrtnost na rakovinu děložního hrdla. Jedná se přitom o onemocnění, které je téměř vždy preventabilní. Proč tedy stále umírá více než 200 žen ročně na onemocnění, které je možné prakticky vymýtit?

Nastal čas na změnu gynekologického screeningu?

Organizace screeningu karcinomu děložního hrdla v České republice je robustní a dobře pokrývá obě hlavní oblasti, primární prevenci, kterou reprezentuje očkování, i sekundární prevenci, která spočívá ve vyhledávání přednádorových stavů pomocí pravidelných odběrů cytologie z děložního hrdla a v definovaných věkových kategoriích také odběru testu na přítomnost lidského papilomaviru (HPV DNA) u žen. „Problém cytologického screeningu spočívá v jeho nízké citlivosti a vysoké variabilitě výsledků v cytologických laboratořích. Důsledkem tak je, že 20–30 % patientek s rakovinou děložního čípku mělo pravidelné cytologické stěry, které ale onemocnění neodhalily,“ vysvětluje prof. MUDr. Jiří Sláma, PhD., vedoucí Onkogynekologického centra Kliniky gynekologie, porodnictví a neonatologie 1. LF a VFN.

„Další snížení počtu žen, které zemřou na rakovinu děložního hrdla, nebude možné bez změn v nastavení preventivních opatření,“ zdůrazňuje prof. MUDr. David Cibula, CSc., přednosta Kliniky gynekologie, porodnictví a neonatologie 1. LF UK a VFN. Onkogynekologická sekce České gynekologicko – porodnické společnosti se proto letos obrátila na Ministerstvo zdravotnictví a ÚZIS s návrhem změn, které by cílily zejména na prevenci u starší populace, ve které je mortalita nejvyšší. „Tyto změny zahrnují začlenění **HPV vakcinace do povinného očkovacího kalendáře** a umožnění hrazeného očkování až do 26 let. V oblasti screeningu rozšíření využití HPV testování, které má mnohem vyšší citlivost pro zjištění přednádorových stavů než cytologický stěr, v 5letých intervalech od 35 do 65 let věku. Současně by však bylo možné prodloužit screeningový interval odebrání stěrů **ze současného jednoho roku až na pět let u žen očkovaných, anebo u žen s negativním výsledkem HPV testu a cytologického stěru,**“

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 17. 9. 2025 | Strana 2 z 2

TISKOVÁ ZPRÁVA

vysvětluje prof. Cibula. Nyní je HPV DNA test hrazen ženám pouze 3x za život, ve věku 35, 45 a 55 let.

HPV DNA testy odhalí přednádorové stavy lépe

Poprvé od zavedení organizovaného screeningu v roce 2008 pozorujeme v ČR významný pokles úmrtí na karcinom děložního hrdla. „*Samostatný cytologický screening vedl k postupnému snižování počtu nových případů, ale dlouhodobě neměl dopad na počet úmrtí, který se pohyboval okolo 300 případů ročně. Poslední dostupná data z roku 2023 však zřetelně ukazují zásadní přínos zavedení vysoce citlivého HPV DNA testu a dokládají meziroční pokles o 100 úmrtí,*“ zdůrazňuje prof. Sláma. Výhodou HPV DNA testu je významně vyšší citlivost při zjišťování závažných přednádorových nálezů na děložním hrdle a současně vysoká negativní prediktivní schopnost. „*Současná negativita HPV DNA testu a cytologického stěru je prakticky garancí absence rizika vzniku rakoviny děložního čípku v následujících letech. Proto již bylo Sekcí pro cervikální patologii a kolposkopii a Onkogynekologickou sekci České gynekologicko-porodnické společnosti schváleno prodloužení intervalu stěrů u negativně testovaných žen. Takový krok může zlepšit komfort gynekologických preventivních vyšetření,*“ uzavírá.

Proočkovanost u mladé generace roste!

„*Proočkovanost proti HPV u mladistvých v České republice postupně roste. Rozšíření hrazeného očkování od 1. ledna 2024 na dívky i chlapce od 11 do dovršení 15 let věku posílilo možnosti prevence a otevřelo cestu k vyšší ochraně mladé generace,*“ potvrzuje RNDr. Ondřej Májek, Ph.D., vědecký vedoucí Národního screeningového centra ÚZIS ČR. Data za rok 2024 ukazují pozitivní trend. „*V 15 letech dosahuje celková proočkovanost dívek 73 % a u chlapců téměř 51 % a očkování je tak nejúčinnější ochranou proti vážným onemocněním, která HPV virus může způsobit,*“ dodává RNDr. Májek.

Akce GO DAY patří k 20. září již tradičně

Dvacáté září se stalo celosvětově symbolem onkogynekologických diagnóz. Připomíná důležitost prevence a časného zachytu gynekologických nádorových onemocnění. Pacientky, lékaři, sestřičky a veřejnost vyrazí v tento den na charitativní Fialovou jízdu World GO Day. Cílem letošní akce je upozornit na preventabilitu rakoviny děložního čípku a podpořit pacientky. Můžete jet na kole, koloběžce, běžet nebo se projít. Peloton vyrazí v 10 hodin od Základní školy Botičská (Botičská 8) a v cíli u areálu Rosmarina (ulice Vltavanů) bude připraven bohatý doprovodný program.

<https://goday.cz/jizda-go-day/>

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha, 17. 9. 2025 | Strana 2 z 2

TISKOVÁ ZPRÁVA

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absoluuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace: Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 074